

Porházy Péter ereje teljében levő, rendkívül tevékeny ember. Városatya. Kisvárosatya. A kisváros azonban vármegyei székhely, Porházy vállát tehát nagy felelősség nyomja. Büszkén viseli. A felelősség nemcsak egy magyar kisváros (vármegyei székhely) jövőjét illeti, de Magyarország egészét. A Monarchia egészét. Az egész világot.

Porházy kinyitja az íróasztal egyik fiókját, kivesz belőle egy kulcsot, azzal kinyit egy másik fiókot, abból is kivesz egy kulcsot, azzal kinyit egy harmadik fiókot, kivesz belőle egy apró, bőrbe kötött noteszt, fedelére valaki késsel egy kezdetleges koponyát és két lábszárcsontot karcolt, Porházy kinyitja a noteszt, keresgél benne egy darabig, aztán megtalálja a nevet, és némi kéjjel, a jól végzett munka tudatában egy vastag keresztet rajzol a név mellé.

Az illetőnek vége van.

Talán öngyilkosságba kergetik.

Esetleg meghülyítik.

Netalán megölik.

Lehet, hogy előbb a hozzátartozóit teszik tönkre.

Feltételezhetően kirúgják az állásából.

Minden ajtót becsuknak előtte.

Az illetőnek mindenképpen vége van.

Porházy Péter ereje teljében lévő, köpcös, fekete, szúrós szemű, hallatlanul tevékeny ember. A szúrós szem kedvező adottság, kellő gyakorlással ragyogó fegyverré képezhető. Amikor Porházy Péter metsző, vesébe hatoló, csaknem vijjogó tekintetét a humor és az irónia halvány árnyéka nélkül valakinek a szemébe mélyeszti, akkor a valaki az íróasztal túlsó partján, mást nem tehetvén, megsemmisül. Elpárolog. Végez vele a büntudat. Porházy Péter pillantása tele van váddal, szemrehányással, gúnnnyal és leszámolással. „Tudom én, ki vagy te, mi van a füled mögött, tudom én, mire áhítazol, te pondró – mondja a tekintet –, egyformák vagytok ti mind – mondja a tekintet –, engem nem lehet becsapni, mert én vagyok az igazság, és én vagyok a nemzet lelkismerete.” A tekintet súlyát növeli, hogy a pocak felfelé nyomja Porházy Péter tokáját, Porházy következképpen felszegzett állal, felülről lefelé tekint minden áldozatára, a nála jóval magasabbakra is. Egyébként Porházy Péter a pocakját is tudja viselni. Ez a pocak nem a szétfolyás, a puhányulás, a lanyhulás, hanem éppen ellenkezőleg: a megállapodott, öntudatos férfiaság, a birtokon belül szilárdan trónoló alkotó tehetség jele. Porházy Péter tehát egészen rendkívüli jelenség.

Köpcös, kefehajú, fekete, szúrós szemű, tevékeny ember, maga a két lábon járó Monarchia.

Mindazonáltal Porházy Péter gyakran csavarog esténként inkognitóban. Felhajtja a gallérját, fázósan belebagyulálja magát a köpenyébe – Napóleont ábrázolják néha ennyire köpenybe burkolódzva –, leszegi a fejét, többször körbehalad a főtéren, rója, rója inkognitóban a köröket, és a köpenybe burkolódzott alakban senki sem ismeri föl Porházy Pétert, a köztiszteletnek örvendő városatyát. Porházy Péter ilyenkor úgy csavarog, mint a kivert kutya. Nem kellene kivert kutyaként csavarognia, de ő élvezi. Ilyenkor szenved. Szened attól, hogy nem akad senki, aki fölismerné őt, éppen őt, aki egész életében azok üdvéért fáradozott és fáradozik még ma is, akik most arra sem méltatják, hogy felismerjék. Szened továbbá attól, hogy egyedül kell csavarognia, és tisztes távolban nem kísérik falkában a barátok, a rajongók, a tisztelők, a társak és a nők. Szened a magánytól, amelyet ő maga vállalt, amelyre valamikor kora ifjúságában elszánta magát eldöntvén, hogy egész életében mások üdvéért fog fáradozni még akkor is, ha áldozatát senki sem fogja kellő mértékben honorálni, sőt megérteni se fogják. Elmarta a barátait a cél érdekében. Igen. Esténként önkínzó és fájdalmas kéjjel véli, hogy voltak kebelbeli barátai, akiket elmarhatott maga mellől, ami ugyan nem igaz, de szenvedésnek megfelel. Esténként, inkognitóban kóborolva az áhított tiszte-

lőket és rajongókat is megveti, és megveti a nőket is, akikről lemondott, éppen úgy, mint a tisztelők őszintétlen, mocskos rajongásáról. Lemondott a nőkről, mert elhatározta, hogy abbahagyja őket, hogy leírja őket az életéből, mert hiszen tevékeny életet élni és nőhúsba bújni egyszerre úgyse lehet. Porházy Péter tehát gyakran, úgyszólván minden este inkognitóban és szenvedve csavarog a főtéren és a főtérbé torkolló sötét kis utcácskákbán, szenved, amiért nem ismerik föl, holott fölismerik, persze hogy fölismerik, csak ezt Porházy nem tudja, pontosabban: tudja, nagyon is jól tudja, és csak még inkább szenved miatta. Mert még azt a kis örömet sem adják meg neki, hogy fölismeretlenül és gondtalanul csavaroghasson a városka kihalt utcáin és főterén. A legjobban pedig az fáj neki, hogy bár fölismerik, mégsem köszöntik, mégis elhúzódnak tőle, utat nyitnak neki, úgy tesznek, mintha nem ismernék föl, és beletaszítják a feneketlen magányba. Fáj, nagyon fáj ez Porházy Péternek, és mérhetetlenül büszke rá. Mert azt is nagyon jól tudja, hogy a városka lakói milyen mélységes tisztelettel viseltetnek az ő csacska kedvtelése, az inkognitóban való esti csavargás iránt. A lakosság ugyanis pontosan tudja, hogy Porházy Pétert más mértékkel kell mérni, Porházy nem egyszerűen a városatyájuk, nem egyszerűen egyvalaki közülük, nem vér a vérérből, magánya nem egyszerű emberi magány, van benne valami érinthetetlen, valami isteni.

Ezt az isteni többletet egyébként igazából csak Porházy Péter érzi magában. De hát az elhivatottságot az elhivatottnak kell éreznie és nem a környezetének. Porházy Péter kora ifjúságától tudja, hogy ő el van hivatva. Kamaszkora óta tevékeny, tehát végző soron boldog élet jutott osztályrészéül. Tizenhat éves korában történt a sorsdöntő esemény. A kiegyensúlyozott, boldog nagypolgári család normális napja volt az is, a cseperedő Péter kiváló tudású magántanárai aznap is egymásnak adták a kilincset, aznap is volt francia, angol és olasz nyelvóra, aznap is volt zongoraóra, valamint esztétika, történelem, politika és retorika, már túl voltak a zsúfolt program felén, Péter szülei az ebédlőben költöttek éppen ebédjüket, Péter a nevelőkkel és tanárokkal evett egy asztalnál egy másik szobában, és akkor a cseperedő Porházy Pétert egyszerre megrohanta valami sosem volt, iszonyú érzés. Tagjai elnehezedtek, a gyomrában érces üresség támadt, a terített asztal a nevelőkkel és a tanárokkal süllyedni kezdett, Porházy Péter ingó, beszakadni készülő felületen találta magát, és pár pillanatig ott kapaszkodott a szédelő idő peremén. Később a történeteket úgy fogalmazta meg a saját használatára, hogy fölágaskodott benne a halál, amely ott lapul az emberben, és csak alkalomra vár, hogy rést üthessen szervezetünk, mindenekelőtt lelkünk építményén. Péter mindenesetre kihányta a levest, teste pillanatok alatt jéghideggé vált, fél óra

múlva pedig teljesen rendbe jött, úgyhogy az orvos már semmiféle rendellenességet sem tudott megállapítani. Az esemény mély nyomot hagyott a cseperedő Porházy Péter lelkében. Addig semmiben sem különbözött a maga korabeli nagypolgári csemetéktől, azontúl azonban tevékeny életet kezdett élni. Meggyőződéseket szerzett magának. Világnézetre tett szert. Célokat állított maga elé, és rendszeresen el is érte őket. Azontúl eszméket választott magának, és küzdött értük. Mert ha az ember ennyire halandó, legalább értelmet adjon az életének.

Porházy Péter legendásan energikus ember. Valószínűleg nincs az életnek olyan területe, ahol ne ismerné ki magát, ahol azonnal cselekedni ne kezdene, ahol keresztül ne tudná vinni az akaratát. Az élet természetesen a kisváros társadalmi életére vonatkozik, tekintve azonban a kisváros vármegyei jelentőségét, Porházy Péternek a vármegyében is nagyon nagy súlya van. Porházy Péter ragyogó szervező. Az embereket úgy tudja irányítani, hogy azok nem veszik észre, és ők csodálkoznak a legjobban, amikor kiderül, hogy együttes erővel milyen nagy dolgok véghezvitelére képesek. Porházy Péter tudós. A közelmúltban adta ki a szabadságharc mezőgazdasági vetületéről írott terjedelmes monográfiáját, amely komoly vihart kavart az Akadémián. Más irányú kutatásai értékes hozzájárulást jelentettek a vármegye jelenét és történelmét megörökítő szintén terjedel-

mes kötethez. Porházy Péter lapszerkesztő is. Pályafutását a Városi Napló szerkesztőjeként kezdte, később a Vármegyei Lapok főszerkesztőjévé nőtte ki magát, és még ma is, ellenzéki képviselőként és városatyaként is tevékenyen formálja az említett lapok arculatát. Városatyai működéséhez ez már nem tartozik, Porházy Péter azonban hatni akar, mert egyre inkább meggyőződése, hogy a hozzá hasonló kevesek vállalát nyomja az ezeréves magyarság jövője, éppen ezért kötelessége és szent hivatása, hogy erején felül éljen és dolgozzon – természetesen az elismerés halvány reménye nélkül. Mert a rangok, címek és kitüntetések garmadája, a zsúfolásig telt otthoni vitrin semmiképpen sem tekinthető Porházy fáradásainak ellenértékeként, hiszen Porházy fáradásait voltaképpen nem is lehet igazából honorálni.